

Preporuke za unapređenje ravnopravnosti učesnika izbornog procesa

Izmenama i dopunama Zakona o lokalnim izborima odnosno Zakona o izboru narodnih poslanika trebalo bi **razdvojiti proces predaje izbornih lista i prikupljanja izjava podrške birača od same kampanje**. Kampanja bi trebalo zvanično da počne tek kada se usvoji zbirna izborna lista. Dodatnom izmenom Zakona o lokalnim izborima potrebno je uvesti obavezu da **nosilac liste na lokalnim izborima mora biti i kandidat** na tim izborima.

Izmenama i dopunama Zakona o lokalnim izborima odnosno Zakona o izboru narodnih poslanika trebalo bi **urediti sastav biračkih odbora** tako da politički subjekti koji već imaju predstavnike u stalnom sastavu biračkih odbora ne mogu imati predstavnike i u proširenim sastavima biračkog odbora.

Regulatorno telo za elektronske medije (REM) bi trebalo da promeni dosadašnju praksu i da **u toku kampanje periodično objavljuje izveštaje o praćenju i analizi rada elektronskih medija**. Pored nalaza o zastupljenosti kandidata odnosno izbornih lista tokom kampanje u izveštajima se moraju nalaziti sveobuhvatni podaci o radu medija koji se tiču informisanja građana o izborima. Najkasnije mesec dana od proglašenja konačnih rezultata izbora REM bi trebalo da objavi konačan Izveštaj o radu elektronskih medija tokom izbornog procesa.

REM bi takođe trebalo da promeni dosadašnju praksu i da na svaku prijavu u kojoj se ukazuje na povredu opšteg interesa odgovori podnosiocu Izveštajem o prijemu prijave i **obrazloži svoj stav po datoj prijavi**. U svim obrazloženjima, obaveštenjima ili odlukama **REM bi trebalo da navede i izveštaj stručne službe** za nadzor i analizu, koja direktno obavlja poslove praćenja programa emitera. Sve odluke REM-a na prijave građana treba da budu javno objavljene i dostupne na internet prezentaciji ove institucije.

Dopunama Zakona o finansiranju političkih aktivnosti potrebno je obavezati **političke subjekte da i tokom trajanja same kampanje dostavljaju privremene, periodične finansijske izveštaje** umesto da kao do sada dostavljaju konačne izveštaje trideset dana nakon završetka izbora. Agencija za borbu protiv korupcije bi ove privremene periodične izveštaje političkih subjekata objavljivala na svojoj internet prezentaciji, kao što to sada čini sa konačnim izveštajima.

Ravnopravnost učesnika odnosi se i na posmatrača izbora. Dopunom Zakona o izboru narodnih poslanika trebalo bi **proširiti krug udruženja građana koja mogu biti akreditovana za praćenje izbora** i omogućiti da svi punoletni poslovno sposobni državljani Srbije mogu biti akreditovani kao domaći posmatrači.

Za ostvarivanje ovih preporuka potrebne su izmene Zakona o izboru narodnih poslanika, Zakona o lokalnim izborima, Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, Pravilnika o načinu izricanja mera pružaocima medijskih usluga, kao i promena dosadašnje prakse Regulatornog tela za elektronske medije.

U sprovođenje preporuka neophodno je uključivanje: Narodne skupštine Republike Srbije, Ministarstva pravde, Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstva kulture i informisanja, zatim Agencije za borbu protiv korupcije i Regulatornog tela za elektronske medije.

Nijedna od preporuka iz ove oblasti nije do sada primenjena, niti se nalazi u nacrtima zakona koji su u pripremi.

Ispunjavanjem preporuka za unapređenje ravnopravnosti u izbornom procesu i ravnomerniju zastupljenost u medijima, zajedno sa preporukama za sprečavanje zloupotrebe javnih resursa unapredili bi se uslovi u kojima politički subjekti učestvuju u izbornoj utakmici.

CRTA PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE IZBORNIH USLOVA:

Sprečavanje
zloupotrebe javnih
resursa

**Ravnopravnost
učesnika i
ravnomerna medijska
zastupljenost**

Transparentnost
procesa i poverenje
birača

Pravna sigurnost i
zaštita izbornog prava

Kapacitet i efikasnost
izborne administracije